

HOLD ÚTI ÓVODA
NEVELÉSI
PROGRAMJA

Ha a jövő évről akarsz gondoskodni – vess magot!

Ha egy évtizeddel számolsz – ültess fát!

Ha terved egy életre szól – embert nevelj!

/Kínai mondás/

Tartalom

1. Helyzetelemzés	
1.1. Óvodánk bemutatása	4
1.2. Személyi, tárgyi erőforrás	5
2. A sajátos pedagógiai arculat érték és célrendszere	7
2.1. Értékazonosság és előnyös különbözőségek tagóvodánkban	7
2.2. Alapelveink	9
2.3. Nevelési célunk	10
2.4. Küldetésnyilatkozat	11
2.5. Jövőkép	11
3. A „Mi” óvodásaink – gyermekkép	11
4. A „Mi” óvodánk – óvodakép	12
5. Az óvodai nevelés feltételei	12
6. A megvalósítás megkülönböztető kritériumai, döntő tényezői	14
6.1. Érzelmi nevelés, szocializáció	14
6.2. Játék, élményen alapuló tanulásszervezés	18
6.3. Egészséges életmódra nevelés	21
7. Sajátos pedagógiai arculat óvodai tevékenységi formái és feladatai	24
7.1. A játék	24
7.2. Mese- vers	25
7.3. Ének- zene	26
7.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	28
7.5. Mozgás	29
7.6. A külső világ tevékeny megismerése	32
7.7. Munka	35
7.8. Tanulás	38
8. A sajátos pedagógiai arculathoz kapcsolódó gyermeki fejlődés nyomon követése, megfigyelések, mérések	40
9. Dokumentálás	41
10. Hagyományok, óvodai ünnepek, kapcsolattartási formák	41
11. Együttműködések	41
11.1. Óvoda – család	41
11.2. Óvoda – iskola	44
11.3. Óvoda – bölcsőde	45
11.4. Egyéb kapcsolatok	45
12. Eszközlista	47
13. Felhasznált irodalom	50
14. Melléklet-innováció	53

1. Helyzetelemzés

1.1. Óvodánk bemutatása

A Hold úti Óvoda a város központjához közel, egy csendes, családi házakból álló utcában található. Így az ide járó gyermekek viszonylag tiszta levegőn tölthetik mindennapjaikat.

1954-ben óvodai célra épült. Három csoportban kezdődött el a nevelés, de a gyereklétszám növekedése idővel szükségessé tette egy új csoportszoba kialakítását, melyet a korábbi főzőkonyha átalakításával oldottunk meg.

Régi patinás épületünk előkertjét fák, virágok teszik barátságossá. Belső udvarunk tágas, parkszerű, árnyékot adó fákból és nagy füves részből áll. Az elkülönült kisebb füves részek lehetőséget adnak nyugodt, illetve mozgásfejlesztő játékok gyakorlására.

Az udvar esztétikáját emelik a fából készült mászókak. Gyermekeink többsége mozgásszegény környezetből érkezik hozzánk. Ezt felismerve évek óta nagyobb figyelmet fordítunk a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, mozgásuk fejlesztésére. A mozgásra inspiráló környezet lehetőséget ad a gyermekeknek természetes mozgások gyakorlására: fáramászásra, mezítláb járkálásra, nap és vízfürdőzésre.

Óvodánk 88 férőhelyes, a szülők szívesen bízzák ránk gyermekeiket. Az épületben négy csoportszoba és a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségek találhatóak. A csoportszobák tágasak, világosak, parkettásak, a mellékhelyiségek

kőpadlóval burkoltak, kizárva ezzel a padlószőnyeg és a műanyag okozta gyakori allergia kialakulását.

A gyermekekkel felsőfokú végzettségű óvónők és szakképzett dajkák foglalkoznak. Vegyes társadalmi rétegződésű családokból érkeznek hozzánk a gyermekek. A családi háttér többnyire rendezett.

A mozgásfejlesztés az egészséges életmódra nevelés óvodánk specifikumai. Ezáltal nagy figyelmet fordítunk a gyermekek testi – lelki szükségleteinek és mozgásigényének kielégítésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodánkban, családias szeretetteljes légkörben fejlődjenek.

1.2. Személyi, tárgyi erőforrás

Óvodánk négy csoportjában 14 felnőtt dolgozik.

Óvodapedagógusok száma: 8 fő

Szakképzett dajkák száma: 5 fő

Karbantartó, udvaros : 1 fő

Óvodapedagógusaink felsőfokú, illetve főiskolai végzettséggel rendelkeznek. Munkájukat az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés jellemzi.

Rendszeresen részt veszünk továbbképzéseken és szakmai munkaközösségi összejöveteleken. Eredményes nevelőmunkánk érdekében támaszkodunk a nem pedagógus alkalmazottak munkájára, őket nevelési elveinkről, a kialakítandó szokás- és szabályrendszerünkről tájékoztatjuk.

Óvodánk pedagógusainak módszertani képzettsége:

Individuál pszichológia 1 fő 30 órás képzés

Fejlesztőpedagógiai 1 fő 30 órás képzés

Gordon modell 2 fő 30 órás képzés

Projektpedagógia 1 fő 30 órás képzés

DIFER 1 fő 30 órás képzés

Nyelv és beszédfejlesztő szakirányú végzettség 1 fő

A kompetencia alapú óvodai nevelést támogató képzéseken a nevelőtestület összesen 540 óra képzésben vett részt, 18 db tanúsítványt szerzett.

Óvodánk épülete folyamatos felújítást igényel. A négy csoportszoba közül három tágas, világos, 48 m² alapterületű, egy csoportszoba északi fekvésű, 36 m² alapterületű.

Az alábbi kiszolgáló helyiségekkel rendelkezünk:

- 1 iroda
- 1 nevelői és fejlesztő szoba
- 1 folyosó, mely öltözőként is szolgál
- 2 mosdó – WC
- 1 tálalókonyha
- 1 raktárhelyiség

Csoportszobáinkban az alapfeltételek biztosítottak: sportszerek, egész alakot láttató tükrök, bábok, mesekönyvek, játékok korosztályonként a gyermekek rendelkezésére állnak. Ezek megvásárlása költségvetésből, illetve önerőből és pályázatok útján történik. Az óvoda tárgyi feltételei jónak mondhatók, köszönhető ez az óvodapedagógusok igyekezetének és a szülők önzetlen segítségének. Pályázatok útján folyamatosan bővítjük az udvari és a csoportszobai mozgás fejlesztéséhez szükséges eszközöket. A TÁMOP 3.1.4.

pályázat keretében a mozgás, a vizuális, a zenei és környezeti nevelés illetve a bábozás, dramatizálás kellékei jelentősen gazdagodtak.

Rendelkezünk a Mozgáskotta módszer alkalmazásához szükséges eszközökkel, melyeket lehetőségeinkhez mérten igyekszünk bővíteni.

2. A sajátos pedagógiai arculat érték és célrendszere

Pedagógiai érték	Célrendszer
Kompetencia alapú óvodai nevelés	Aktív, motivált, kíváncsi, kreatív gyermek
Mozgás	Testileg, lelkileg egészséges, rendszeres mozgást igénylő gyermek
Egészséges életmódra nevelés	Az egészséges életmód, életvitel szokásaival rendelkező gyermek
Környezettudatos nevelés	Környezete iránt tudatos, felelősséget vállaló, természetet védő és szerető gyermek

2.1. Értékazonosság és előnyös különbségek tagóvodánkban

A SZVO által meghatározott azonos értékrend alapján végezzük nevelő munkánkat.

Tagóvodánkban a helyi sajátosságokhoz és a programunkhoz igazodva alakítottuk ki közös szakmai értékrendünket. Ennek érvényre jutását és magasabb szintű megvalósulását segítik:

- innovációs tevékenységünk / kompetencia alapú nevelés/

- „jó gyakorlatok” megismerése, átvétele /Projektek szerepe a kompetenciák alapozásának, a kreativitás fejlesztésének folyamatában, Tündérvölgy drámajáték gyakorlat/
- szakmai teamek működtetése
- továbbképzések
- a közösen elfogadott szokás- és szabályrendszer
- hagyományaink ápolása

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékei a SZVO Nevelési programjában megfogalmazottakkal koherens.

Előnyös különbözőségeink :

- úszásoktatás
- mozgáskotta
- sportnapok /családi, városi, intézményi/
- „Két keréken iskolába” program
- egészséges életmódra nevelés
- egészségét
- Szülők fóruma /drogprevenációs előadás/
- „nálunk minden nap gyümölcsnap”
- kirándulások, séták az egészséges életvitel megalapozásáért
- környezettudatos nevelés / innovációnk ”Barátom a természet” - Erdei óvoda program /
- Kompetencia alapú óvodai nevelés

2.2 Alapelveink

- A sokoldalú, harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében nyugodt, szeretetteljes, biztonságot adó, érzelemgazdag óvodai légkört valósítunk meg.
- Óvodánk minden dolgozója elfogadja a gyermekek személyiségét, akiket, tisztelet, szeretet, megértés és a bizalom légköre övez.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe.
- Inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú attitűddel minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- A gyermekközpontú nevelési attitűddel és inkluzív szemlélettel törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, s olyan képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésére, amely az életen át tartó tanulást megalapozzák.
- Differenciálással és kompetenciafejlesztő nevelés alkalmazásával biztosítjuk az esélyegyenlőséget a sajátos nevelési igényű, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében.
- Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, de a kapcsolattartás formáinak kialakításával és működtetésével törekszünk az együttműködésre, hatékonyságra a gyermekek érdekében.
- Biztosítjuk a nemzeti etnikai kisebbség és a migráns gyermekek és családjuk számára az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.
- A gyermekek környezettudatos magatartását és szemléletmódját megalapozzuk.

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltése és ösztönzése változatos óvodai tevékenységek keretében.

2.3. Nevelési célunk:

- A 3 – 6 – 7 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve a sokoldalú, harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatása,
- a gyermekek természetes mozgáskedvére alapozva, élményeik felhasználásával, harmonikus, összehangolt mozgású, rendszeres mozgást igénylő, edzett gyermekek nevelése,

Feladataink:

- egészséges óvodai környezet megteremtése, óvodásaink egyénenként eltérő testi és lelki szükségleteinek kielégítése,
- A spontán és szervezett mozgással a mozgás megszerettetése, a mozgáskedv fenntartása, az egészséges életvitel igényének kialakítása.
- A gyermekek nagymozgásának és finommotorikájának differenciált fejlesztése.
- A gyermekek szűkebb és tágabb környezetében szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, célirányos bővítése.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő készség kialakulásának segítése. Erkölcsi, szociális, esztétikai és intellektuális érzelmek megalapozása.

2.4. Küldetésnyilatkozat

Mi a Hold úti Óvoda dolgozói küldetésünknek tekintjük, hogy óvodásainkat a közösen kialakított értékrend alapján, szakmai elkötelezettséggel fejlesztjük.

Célunk, hogy a kompetencia alapú óvodai nevelés alkalmazásával az élethosszig tartó tanulást megalapozzuk, a gyermekek képességeit kibontakoztassuk.

2.5. Jövőkép

Szeretnénk, ha óvodánkban a gyermekek vidám, boldog, örömteli éveket töltenének el, szeretet sugárzó, kreatív, elfogadó, innovatív óvónők és hivatásszerető dajkák körében.

3. A” Mi” óvodásaink - gyermekkép

Gyermekeink örömmel járnak óvodába, jól érzik magukat kis közösségünkben. A mi óvodásaink önállóak, érdeklődők, nyitott, együttműködésre képes gyerekek, akik elfogadják a különbözőségeket, a más kultúrából érkezők szokásait.

A toleráns, segítő magatartás természetessé válik a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való együttnevelés során.

Igénylik a rendszeres mozgást, örömmel vesznek részt különböző mozgásos tevékenységekben, kialakul bennük az egészséges életmód iránti igény. Szeretik és védik a természetet.

A családdal együttműködve, óvodáskor végére ismereteik és képességeik alkalmassá teszik őket az iskolai élet megkezdéséhez.

4. A” Mi „óvodánk - óvodakép

A mi óvodánk, a családi nevelés kiegészítőjeként törekszik a gyermekek fejlődéséhez és neveléséhez szükséges optimális feltételek megteremtésére és folyamatos fejlesztésére.

Tudatos pedagógiai munkával figyelünk a gyermekek jelzéseire, szükségleteik kielégítésére. A gyermeki személyiséget övező bizalomhoz az elfogadó, segítő, támogató attitűdöt tekintjük elsődlegesnek.

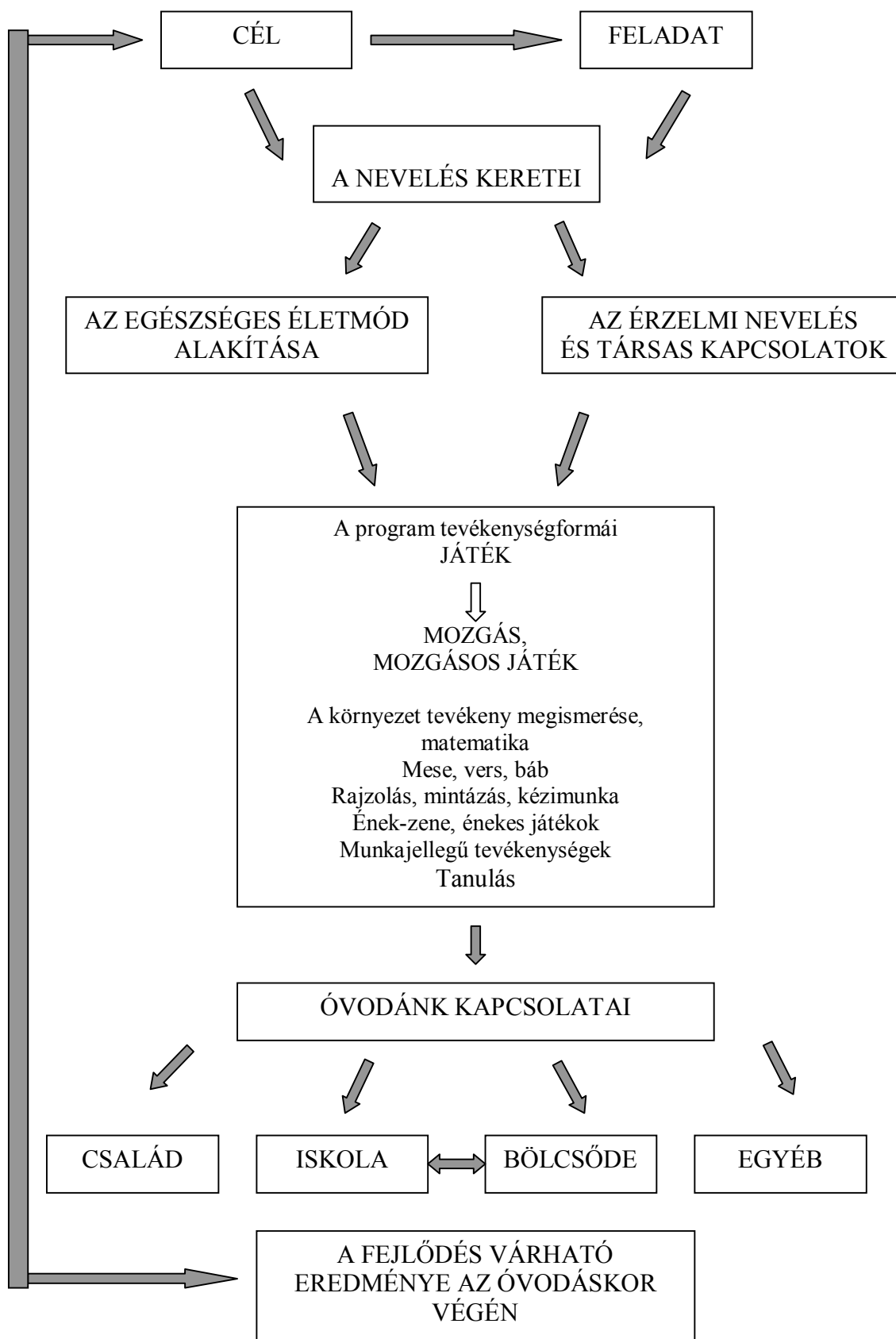
Közös értékrendünk alapján, a cselekvéses tanulás, a szabadjáték és a mozgás sajátos eszközeivel készítjük fel a gyermekeket az iskolai életre.

Mi a Hold úti óvoda dolgozói arra törekszünk, hogy a gyermekek személyiségében rejlő képességeket kibontakoztassuk s minden gyermek az egyéni sajátosságaihoz mérten a legeredményesebben fejlődjön.

5. Az óvodai nevelés feltételei

A SZVO Nevelési programjában megfogalmazottaknak megfelelően. Személyi és tárgyi feltételek, speciális többletek leírása a 2.1. pontban.

Programunk rendszerábrája

6. A megvalósítás megkülönböztető kritériumai, döntő tényezői.

6.1. Érzelmi nevelés, szocializáció

Cél:

Erkölcsei, akarati tulajdonságaiban megerősített, együttműködésre képes pozitív énképpel rendelkező gyermek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- ❖ A természeti és társadalmi környezetünkben olyan feltételek megteremtése, melyben alkalom nyílik egymás megismerésére, esetenként a különbözőség megtapasztalására, ez által a reális énkép, az erkölcsi normák és a helyes viselkedés alakítása.
- ❖ A gyermek – gyermek, felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának alakítása, a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése.

Fontosnak tartjuk a biztonságot nyújtó derűs, családi légkör megteremtését. A befogadásra különös gondot fordítunk, ahol az anya gyermekével együtt ismerheti meg a közösségbe történő beilleszkedést. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Így az együttlét, az új környezet elfogadása biztonságot ad, megismerve a gyermekek napirendjét, szokásait. Elfogadjuk az otthonról hozott kedves játékaikat, sőt mi is kedveskedünk apró ajándékokkal.

Az óvodába lépést követő egy héten keresztül – szükség esetén tovább is – az új gyermekekből álló csoportban az óvodapedagógusok teljes műszakban dolgoznak a nyitva tartás időtartama alatt. Jeleiket előzetes megbeszélés alapján kapják a gyermekek. A befogadás ideje alatt olyan mesét, ölbeli játékokat játszunk a gyermekekkel, amelyek az együttlét hangulatát erősítik, egyben oldják a félelmet, gátlást. Pihenésnél különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra: simogatás, betakargatás, mesélés. Megismertetjük és felkínáljuk a csoportszobában és az udvaron elhelyezett mozgásfejlesztő játékokat. Bármelyik életkorban történik a befogadás, a tapintat, törődés, a szeretetteljes odafordulás nem csak az óvodapedagógussal, hanem az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény. A régebbi óvodásokat is felkészítjük az újak fogadására. A családi légkör megteremtésével segítjük a társas kapcsolatok alakulását.

Fejlesztő munkánk során gondoskodunk arról, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak.

Emocionális alapon fokozatosan kifejlesztjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válnak másokkal is törődni. A gyermekek pozitív kapcsolatait alakítjuk, és arra törekszünk, hogy jól érezzék magukat a csoportban. A nevelésünk alapja a feltétel nélküli szeretet, a korlátokkal együtt. A korlátokat úgy állítjuk fel, hogy meg tudjanak felelni az elvárásoknak. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg. Ugyanakkor lehetőséget adunk a javításra.

- A gyermek – gyermek kapcsolatban meg ismerkednek az udvarias visszautasítással is.
- A társas érintkezésben vannak olyan szabályok, szokások, melyeket akár példamutatással, akár verbális közléssel megtanítunk (kérem, köszönöm, tessék).

- Az együttes tevékenykedés során kialakult baráti kapcsolatokat mindenképpen segítjük. Ha a gyermek tartósan magányos, társtalan, igyekszünk megkeresni az okát.
- A konfliktushelyzetek megoldásában arra törekszünk, hogy a gyermekek maguktól is rájöjjenek mi a helyes és mi a helytelen.
- Ezen interakciók közben a gyermek én-képét erősítjük, megtanulják figyelembe venni a másikat, szocializációjuk felgyorsul.

A gyermek – felnőtt kapcsolatát erősítjük a sok közös élménnyel és az egyéni beszélgetésekkel. A közös együttlétekkel, a közösen végzett munka örömeivel olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítünk, mint az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség.

Fejlesztjük akarataikat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat. A felnőtthez fűződő viszonyal nyújtjuk azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet eredményez. A szocializáció szempontjából fontosnak tartjuk a közös élményekre épülő tevékenységek megszervezését.

Az óvodába lépést segítő szervezett formák, hagyományok:

- ovivárázó játszóház
- szülői értekezlet /felvétel után és szeptember elején/
- családlátogatás
- „Elmondom a gyermekemről...” – a szülők tájékoztatják az óvónőket gyermekeikkel kapcsolatos fontos információkról
- apró ajándék a gyermekeknek

A csoportok életében megjelenő hagyományok:

- Születésnap megünneplése, három kívánság teljesítése
- Hosszabb ideig beteg társaiknak levél és rajz küldése
- Nagyok bábozása, meseelőadása a kicsiknek
- Közös ünnepek, rendezvények: - Mikulás
 - gyertyagyújtás
 - Farsang
 - sportdélután
 - gyermeknap

Óvodába érkezés ceremóniái:

- Napindítás a pihe-puha sarokban:
 - halk zene
 - közös teafőzés
 - délelőtti tevékenységek megbeszélése, élmények
 - meghallgatása
- Az otthonról hozott kedvenc játékok elhelyezése a kincses kosárba.

Pihenés:

- minden nap mesélünk
- halk relaxáló zene szól, vagy altatót éneklünk
- otthoni kedves, puha „alvókával” alhatnak
- a személyes tárgyaknak kijelölt helyet biztosítunk /szemüveg, hajcsat, cumi, stb./
- a nagyok rövid pihenés után 14.00 órától felkelhetnek és
- tevékenységet folytatnak a csoportszobában vagy a folyosón

Délelőtti naplezárás ceremóniái:

- beszélgető kör
- a következő nap megtervezése
- drámajáték
- mese gyertyafénynél
- nyugalmas percek zenével

Az érzelmi neveléshez kapcsolódó tárgyi feltételrendszert a SZVO Helyi Nevelési Programjában leírtaknak megfelelően biztosítjuk.

6.2. Játék, élményen alapuló tanulásszervezés

Cél:

Kreatív, elképzeléseit kibontakoztatni tudó, megfelelő önértékeléssel, önállósággal rendelkező és együttműködésre képes gyermek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Az optimális feltételek, körülmények megteremtése a helyi adottságoknak, szükségleteknek, igényeknek megfelelően.

A játék feltételeinek megteremtése:

- nyugodt légkör biztosítása
 - napirenden belül elegendő idő, hely és eszköz biztosítása
 - ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
 - az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
 - a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- ❖ A szabad játék túlsúlyának érvényesítése

- ❖ A gyermekek által is könnyen mozgatható tételválasztók biztosításával az önálló térkialakítás elősegítése
- ❖ Nevelési év elején a csoport játékhelyszíneinek áttekintése, átrendezése a gyermekek korához és szükségleteihez igazítva.

A játékkal a közvetlen környezet folyamatos megismerését, az érzékelést, a többoldalú tapasztalatszerzést, a különféle mozgások elsajátítását, a magatartási formák és szokások kialakítását segítjük elő.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ezért tudatosan használjuk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. Nyugodt, derűs légkör kialakításával minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

Nagy figyelmet fordítunk a játéktevékenységekhez szükséges eszközök folyamatos biztosítására. A különböző szituációk létrehozásával tudatos, átgondolt munkánkkal segítjük, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységben éljék meg. Megfelelő csoportlégkört biztosítunk a különböző játékformákhoz, mint pl.: a mozgásos játékhoz, szerepjátékhoz, az építő, konstruáló, szabályjátékhoz, dramatizáláshoz és bábozáshoz.

A gyermekeknek biztosítjuk a természetben lévő anyagokkal való manipuláció lehetőségét (víz, homok, kavics, stb...). Ezzel segítjük a természet korai megismerését és megszerettetését. Ezen játéktevékenységek gyakorlása közben ismertetjük meg a különböző nagyságú, formájú, színű természetes anyagokat, azok tulajdonságait, ezáltal fejlesztjük érzékszerveiket.

A gyakorlójátékkal segítjük, hogy mozgásokat begyakoroljanak a gyermekek (pl.: bújás, mászás, ugrás). Szem – kéz koordinációjának fejlesztését a finommotorikát fejlesztő játékokkal (tépés, egymásra rakosgatás) érjük el.

A verbális gyakorlójáték szociális hatását is erősítjük. Segítjük a szerep – és alkotójáték kialakulásának arányában. A szerepjátékban, a maga által választott, elképzelt helyzetben az önként felvett szerepet megeleveníthetik, miközben az érzelmi szűrőn át feldolgozott környezeti tapasztalatokra, benyomásokra támaszkodnak.

A szerepjáték lényegi sajátosságának az utánnzást tekintjük. A gyermekek általában azt utánozzák, aki érzelmileg fontos számukra, így ügyelünk arra, hogy mi felnőttek is mintát adjunk nekik. Ezáltal közvetítjük az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. A szabályjáték során törekszünk a szabályok pontos betartására, az egymásért folytatott játéktevékenység kialakítását erősítjük. Igyekszünk elérni, hogy a szabályjátékok fejlesszék az érzelmi – értelmi képességeket, felkészítsék őket a kudarcélmény elfogadására.

A gyermeket az alkotás örömeivel ösztönözzük a konstruálásra, elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb eszközt az építéshez, a konstruáló játékhoz, melyek segítségével képesek elmélyülten játszani, és sikerélményhez jutni.

A játékot és a tanulást teljes mértékben összekapcsoljuk. A tevékenységi vágyra alapozva ösztönözzük őket a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tehetnek, azaz tanulnak. A játékos tanulás a nevelési folyamatunk egészét áthatja, valamennyi pillanatát alkalmasnak tartjuk arra, hogy erőltetés nélkül spontán, vagy irányított módon tanuljon a gyermek.

6.3. Egészséges életmódra nevelés

Cél:

Olyan szokások kialakítása, mely elősegíti a gyermek egészséges életvitelét, edzettségét, testi, lelki egészségét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet megteremtése.
- ❖ Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- ❖ Minden gyermek annyi segítséget kapjon, amennyit fejlettsége szerint igényel a feladat önálló elvégzéséhez.
- ❖ Játékos gyakorlási lehetőség biztosítása az öltözködés mozzanatainak elsajátításához /gombolás, kötés, csatolás, fűzés/, valamint az önkiszolgálás területein.
- ❖ Étkezésnél minden gyermek annyit fogyasszon az ételből amennyi jól esik neki.
- ❖ Alvást nem igénylő nagycsoportos gyermek számára csendes tevékenység végzésének biztosítása. Ez az időszak kihasználható a differenciált fejlesztés megvalósítására is.
- ❖ Óvodánkban legkésőbb 10.30-tól szabad levegőn tartózkodnak a gyermekek.
- ❖ Szülői segítséggel naponta biztosítjuk a gyermekeknek a gyümölcsöt, zöldségfélét.
- ❖ A gyermekek a nap bármely szakaszában ihatnak a csoportszobában és az udvaron. Elérhető helyen kancsó és pohár áll a rendelkezésükre.
- ❖ A korán érkezőknek terített asztalnál biztosítjuk a reggelizés lehetőségét.

- ❖ Megfelelő szokás és szabályrendszer kialakításával a csoportszobán kívül a folyosót is használhatják a gyermekek mozgásigényük kielégítésére.
 - A folyosót tízórai után lehet birtokba venni.
 - A nagyok igényüknek megfelelően rendezhetik be a teret mozgásos eszközökkel.
 - Eszközcsere-nél ha vita van homokórát használhatnak.
- ❖ A medence használatának szabályai
 - A medencében csak zuhanyoznak a gyermekek
 - Egyszerre maximum 14 gyerek veheti igénybe 2 felnőtt felügyelete mellett
- ❖ Szabadban töltött idő alatt fényvédő krémmel óvjuk gyermekeinket a nap káros hatásaitól. Erős UV sugárzáskor 11 és 15 óra között a gyermekek nem lehetnek sem a napon, sem az árnyékban.
- ❖ Fára mászni csak akkor lehet, ha elhelyeztük alatta a szivacsot

Az óvodába történő felvétel után igyekszünk minél rövidebb idő alatt alaposan megismerni a gyermekeket. A gondozás során megértő, szerető közeledéssel segítjük a gyermek – felnőtt közötti meghitt viszony kialakulását.

Cselekedeteink így válnak szokásalakító gyakorlattá. A szokásrend tervezésekor figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit és a gondozásra fordítható időtartamot. Fontosnak tartjuk a rugalmasságot a folyamatosság keretein belül. Elvárásainkat, a gondozás menetét a csoportban dolgozó dajkával megbeszéljük az azonos gyakoroltatás érdekében. A mosdót két csoport közösen használja, ezért rugalmas szervezéssel elkerüljük a zsúfoltságot. A mosdóban a válaszfallal, függönnyel ellátott WC-k biztosítják az intimitást.

Az öltözködési szokásokat a szülők bevonásával fokozatosan alakítjuk ki. A csoportszobákban elhelyezett tükrök segítségével ellenőrizhetik a gyermekek az öltözködésük helyességét, esztétikáját, és megismerhetik testsémájukat.

Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását, a gyakori szellőztetést, a páratartalom biztosítását, fertőtlenítést, sok zöld növény elhelyezését és a pihenés nyugodt körülményeinek biztosítását.

A nagycsoportosok úszásoktatását igény szerint a szülők anyagi hozzájárulásával oldjuk meg.

Olyan szervezeti kereteket (napirend, hetirend), lehetőségeket biztosítunk a természetes mozgási igény kielégítésére, (játshelyek, eszközök), amelyek az egészséges életmód alakítását szolgálják. Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk olyan környezetbe elvinni gyermekeinket, ahol a megszokottól eltérő mozgásokkal próbálkoznak:

- fáramászás
- árokfutás – átugrás
- dombról való le – felfutás, gurulás
- szánkózás
- iskolai tornaterem ill. uszodalátogatás

Napirendünk:

6.00 – 12.00:

- Játék a csoportban illetve a szabadban
- A környezetben szerzett élmények, tapasztalatok feldolgozása projekt rendszerű, tevékenységekben megvalósuló tanulással
- Szervezett mozgás
- Testápolás, folyamatos tízórai
- Mindennapos mozgásos játék
- Udvari játék, élményszerző séta
- Gondozási teendők

12.00 – 14.45:

- Ebéd, testápolás
- Pihenés mesével, altatóval

14.45 – 17.30:

- Folyamatos ébredés, testápolási teendők
- Uzsonna
- Játék a csoportban, illetve a szabadban

7. Sajátos pedagógiai arculat óvodai tevékenységi formái és feladatai

7.1. A játék

Alapelveink:

- ❖ A mozgásra és játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai feladatokat.
- ❖ A játék fejlődése a fejlődés egészének feltétele. Elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas és mozgásfejlődéstől.
- ❖ A játék a tanulás elsődleges színtere.
- ❖ A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést, a fejlődési hátrányok megszüntetését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Ingergazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő környezet kialakítása.

- ❖ A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése a szabadon választhatóság biztosítása.
- ❖ A játéktér mobilizálható kialakítása.
- ❖ Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermekek számára.
- ❖ Differenciálás, egyéni bánásmód biztosítása.
- ❖ A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.

A játék szerepe a szocializációban

A SZVO Nevelési Programjában megfogalmazottak szerint történik.

7.2. Mese – vers

Cél:

Óvodásaink ismerjék és szeressék a magyar kultúra értékeit, alkotásait. A mesék, a versek szárnyaló világában fantáziájuk, képzeletük segítse az önkifejezés megalapozását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A mese és vershallgatás, a mondókázás élményének mindennapi biztosítása a gyermekek számára.
- ❖ A befogadás ideje alatt meghitt, személyes kapcsolat kialakítása mondókák, mesék, versek, bábok alkalmazásával.
- ❖ Pihenés előtt rendszeresen mesél, a nagyobbaknak folytatásos történetet olvas.
- ❖ Irodalmi anyag összeállításánál tartsa szem előtt, hogy ízlést formál.
- ❖ Törekszik a többi esztétikai jellegű tartalmakhoz való kapcsolódásra.
- ❖ Szívesen dramatizál, bábozik, s ehhez kiegészítő és bábeszközöket készít.

- ❖ A mesélés szertartásainak és meghitt színterének kialakítása /gyertyagyújtás, mesébe hívogató mondóka, dal/.

Arra törekszünk, hogy a mese hallgatása a gyermekek számára örömforrást jelentsen. A jól megválasztott irodalmi művekkel gyönyörködtetünk, esztétikai élményt nyújtunk. A mese hallgatásával a gyermekeket kiléptetjük a valós világból, és képzeletükkel átléptetjük a mese világába, ahol feltöltődnek pozitív élményekkel. Átélnék olyan lelki szituációkat, amelyek hozzásegítik őket az érzelmi életük pozitív tartalmakkal való gazdagításához.

Az új meséket, verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. Először személyes példánkkal, majd a gyermekek fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerű, többször hallott meséket.

A párbeszédesebb, cselekményesebb versek és mesék előadásával a gyermekek rögtönzött bábjátékát kívánjuk serkenteni.

7.3. Ének – zene

Cél:

- ❖ Óvodásainknak az éneklés, mondókázás mindennapos tevékenységgé váljon.
- ❖ A zene és a zenei készségfejlesztő játékok hatására alakuljon ki harmonikus, szép, kifejező ritmuskövető mozgásuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A gyermekek számára énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok kitalálásával minta felkínálása.
- ❖ A gyermekek ösztönös, alkotó hajlamának kibontakoztatása.

- ❖ A gyermeki önkifejezésre, érzelmeik megnyilvánulására a zene, mint eszköz tudatos használata /festés zenére, mozgás zenére/.

A zenei neveléssel felkeltjük a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, valamint élményhez juttatjuk őket.

A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgással segítjük mozgáskultúrájuk fejlődését. A zenével közvetlenül váltjuk ki érzelmeiket, de egyidejűleg hatunk az értelmükre is. A néphagyományt tükröző, a komponált és a művészi értékű gyerekdalok éneklése közben felébresztjük a gyermekek zenei érdeklődését, fejlesztjük hallásukat, ritmusérzéküket, harmonikus – koordinált mozgásukat. Szorosan kapcsolódunk minden óvodai tevékenységi területhez, az irodalommal, az anyanyelvi neveléssel átfogó kapcsolatban vagyunk. Megalapozzuk, hogy nevelőmunkánk hatására a gyermekjátékból a későbbiekben többszólamú társas éneklés, bonyolultabb, nagyobb ívű dallamok, az egyszerű zenehallgatásból szándékos zeneélvezet legyen.

A zenei nevelést kötött és kötetlen formában szervezzük. Kisebb csoportokban tartjuk a zenei képességfejlesztést, így a gyerekek egyéni képességeit figyelembe véve tudunk fejlesztő munkát végezni. A hangszereket a gyermekek számára is elérhető helyen tároljuk, hogy lehetőségük legyen bármikor kézbe venni, játszani rajta.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a mozgásfejlesztést. Lehetőségünk erre a zenei nevelésben:

Nagyon fontos szerepet tulajdonítunk az arc-, kéz- ujj-, lovagoltató játékoknak a testérzékelés fejlesztésében, az egyes testrészek megismerésében. Az énekes játékok, az együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlesztjük a gyerekek nagymozgását, mozgásuk összerendezettségét. A hangszerek használatával segítjük a finommozgások fejlődését. Lehetőséget biztosítunk a

térérzékelés fejlesztésére is, a dalos játékok és táncok közben, hiszen ezek alapvető szerepet játszanak a tér mozgásos alakításában.

7.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél:

- ❖ Óvodásaink szívesen használják az ábrázolás eszközeit élményeik megjelenítésére.
- ❖ Szeretik és képesek rácsodálkozni az őket körülvevő környezet szépségére.

Az óvodapedagógus feladatai :

- ❖ A gyermekek fantáziájának, szabad önkifejezésének, finommotorikájának fejlesztése.
- ❖ Esztétikai érzékenységük, igényességük alakítása.
- ❖ A gyermekek munkáinak folyamatos gyűjtése jellel, névvel ellátott dossziékba.
- ❖ Gyűjtődoboz biztosítása a gyermekeknek a nap közben készült alkotások részére.
- ❖ Az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos szokások megtanítása: védőasztalterítő használata, védőkötény, kézmosás, ruhaujjak feltűrése.
- ❖ A biztonságos eszközhasználat, a technikai alapelemek és eljárások megtanítása.
- ❖ A gyermeki önkifejezés megsegítése érdekében él az újszerű eljárások, módszerek alkalmazásával.
- ❖ A vizuális tevékenységek lehetőségének megteremtése az udvaron tartózkodás idején is.

- ❖ A gyermekeket a környezet esztétikumának meglátására, befogadására, óvására és alakítására neveli.
- ❖ A gyermekek megsegítése téralakításban, építésben, kiegészítő kellékek készítésében, ötleteik, javaslataik, elképzeléseik támogatásával.

Kihasználjuk a kreatív képességek kibontakoztatásának lehetőségeit. A művészettel tágitjuk a világot, olyan hatások érik ezáltal a gyermekeket, ami segíti önmegvalósításukat, szárnyalni engedi fantáziájukat.

A tevékenységek szervezésében alapvető feladatunk egy elhatárolt hely biztosítása, ahol egész nap bármikor, bárki szabad választása alapján tevékenykedhet.

Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a célszerűséget és esztétikusságot, valamint azt, hogy ezek lehetőleg természetes anyagokból legyenek.

Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy alkotótevékenységük során a megkezdett munkákat minden esetben befejezhessék.

7.5. Mozgás

Cél:

- ❖ Óvodásaink szeretik és igénylik a mozgást, a mozgásos tevékenységeket.
- ❖ Mozgásuk minőségi változáson megy át, kialakulnak a mozgásos kompetenciák.
- ❖ Mozgáson keresztül fejlődnek értelmi struktúráik és szociális képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A gyermekek motoros képességeinek /kondicionális és koordinációs/ fejlesztése.
- ❖ Az önkifejezés elősegítésének biztosítása zenére történő szabad mozgással, eszközhasználatlaltal /szalag, karika, kendő/.
- ❖ A folyosó adta lehetőségek kihasználása /lásd az egészséges életmód 6.3. fejezetnél.
- ❖ A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása, betartatása.
- ❖ Úszásoktatás megszervezése.
- ❖ Az összegyűjtött mozgásos játékok beépítése a mindennapos tevékenységekbe

Mozgásfejlesztés a szabadban:

- ❖ Életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos tevékenységek szervezése az udvaron 15-20 perces időtartamban.
- ❖ A természetes nagymozgások fejlesztése az eszközök biztosításával /csúszás, kúszás, mászás/.
- ❖ Szem-kéz, szem-láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztése változatos eszközökkel /különböző méretű labdák, karikák, ugráló kötél, hinta, tányérhinta, mérleghinta, Body-Roll, célbadobók/.
- ❖ Rollereket, kerékpárokat, kis motorokat a kijelölt helyen a szabályoknak megfelelően használják.

Mozgáskotta módszer:

Komplex mozgás és személyiségfejlesztő program.

Értelmi fejlesztés, nevelés:

- érzékelés, észlelés fejlesztése /pontosság, objektivitás, relevancia/
- figyelem, mint funkció fejlesztése

- emlékezet fejlesztése
- képzelet fejlesztése
- probléma megoldó gondolkodás fejlesztése
- fogalmi gondolkodás előkészítése
- kreativitás fejlesztése

Szocializációs fejlesztés:

- az éntudat, az önértékelés és a szociális érzékenység párhuzamos fejlesztése
- a társas szükségletek kielégítése, a különbözőség elfogadására nevelés
- közös élményekre épülő közös tevékenység biztosítása
- kooperatív együttműködési készség kialakítása
- az indulati élet normák szerinti uralásának fejlesztése

A Mozgáskotta tematikájának kidolgozása, a csoportokba való bevezetése folyamatosan történik. Mivel a Mozgáskotta foglalkozások optimális létszáma 14-18 fő, ezért csoportbontással heti 1 alkalommal valósulnak meg.

A mozgást a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási tevékenységének tekintjük. A korszerű közlekedés, az automatizálódás fejlődése, a lakótelepi életforma egy mozgásszegény életmódot eredményezett. Ezt ellensúlyozzuk nevelőmunkánk segítségével.

Elsősorban a természetes nagymozgások fejlesztését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk. Ezek az eszközök a létra, csúszda, bordásfal, Greiswald féle tornaszer egyes elemei, tornaszőnyegek, a csoportszoba asztalai, padjai.

Az óvodánk udvara sokféle mozgásos tevékenység végzésére inspirálja a gyermekeket. A nagy füves terület és a kapuk lehetőséget adnak különböző

labdajátékok játszására (labdarúgás, labdakiütő stb.), ezen kívül nyáron a mezítlábon járkálásra. A mesterségesen kialakított dombon gurulhatnak, mászhatnak, kúszhatnak, szökdelhetnek, futhatnak le és föl, télen szánkózhatnak. Az aszfaltra rajzolt vonalak, karikák segítségével futóversenyeket, fogójátékokat, ugróiskolát játszhatnak. A stabilan rögzített mászókákon függeszkedhetnek, mászhatnak, egyensúlyozhatnak gyermekeink. Természetes növényzetünk alkalmas célba dobásra, akadálykerülésre, fáramászásra.

Szervezett mozgásfejlesztés:

A szervezett mozgásfejlesztés minden korcsoportban heti egy alkalommal valósul meg. Időtartamát a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, a csoport összetételéhez igazítjuk (25-40 perc).

A mozgásfejlesztés anyagát korcsoportra lebontva részletesen kidolgoztuk és ez minden óvodapedagógusnak rendelkezésére áll az éves anyagának összeállításához.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- ❖ A közvetlen élményeken alapuló tevékenységek hatására természetet védő és a természettel együtt élni tudó gyermekek.
- ❖ Ismerik, megszeretik a szűkebb és tágabb környezetüket és a megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.
- ❖ Megtapasztalások segítségével a körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit felismerő gyermek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A „Barátom a természet” c. innovációban megfogalmazott célok és feladatok megvalósítása /az innovációs anyag a HOP-hoz mellékelve/.
- ❖ Az iskolára való alkalmassághoz szükséges tapasztalatok, részképessegek, gondolkodási műveletek, szokások kialakítása és elsajátíttatása.
- ❖ A gyermekekben az érzelmi kötődés megalapozása városunk iránt. A jellegzetességek, nevezetességek megismerésével a lokálpatriotizmus erősítése.
- ❖ Szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása.
- ❖ A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása a szokások, a gondolkodás és az értékrend fejlesztésével.
- ❖ Problémahelyzetek teremtésével a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének, felfedező, kísérletező kedvének megalapozása.
- ❖ A mozgásos, cselekvéses, képi emlékezés fejlesztése.
- ❖ Azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, állítások, kérdések, utasítások megértetése.

A folyamatos cselekvéssel olyan szituációt hozunk felszínre, ahol természetes környezetben szerezhettek a gyermekek matematikai tartalmú tapasztalatokat. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélésével együttesen nyújtunk lehetőséget matematikai ismeretek és összefüggések meglátására.

Az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának szerves része az anyanyelvi nevelés.

A kidolgozott óvodai tevékenységi formák mindegyikében kiemelt figyelmet fordítunk az anyanyelvi nevelés céljainak és feladatainknak a megvalósítására.

A beszédet a környezettel való érintkezés, önkifejezés és gondolkodás legfőbb eszközének tekintjük. A beszéd által erősítjük biztonságérzetüket, növeljük tájékozottságukat, gazdagítjuk ismereteiket.

A helyes és szép beszéddel mélyítjük az érzelmeiket, fejlesztjük az esztétikai érzéküket, előkészítjük őket az irodalmi élmények befogadására. A meséken, verseken keresztül elsajátítják a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást és a megfelelő artikulációt. Az irodalmi élményeken túl játékos gyakorlatokkal fejlesztjük a gyermekek helyes ejtését (pl.: légzéstechnikai, artikulációs, belső hallást fejlesztő, fonéma hallásfejlesztő készségét), valamint beszédképességét, amibe beletartozik a viselkedési kultúra, a dialógikus beszédmód, és az értelmi képességek fejlesztése is.

Az összefüggő beszédet a dramatikus játékok és csoportos beszéd során valósítjuk meg, és a későbbiekben lehetővé tesszük a beszédfigyelem kialakítását. Fokozatosan megtapasztalják, hogy csak akkor tudnak társaikhoz illeszkedni a mondanivalójukkal, ha megvárják, amíg társuk befejezi a beszédét, ha megismerik beszélő társuk gondolatait. A csoportos beszélgetések alkalmával gyakoroljuk a társra való figyelmet, a társhoz való alkalmazkodást.

Az anyanyelvi nevelés eredményes megvalósításával hozzájárulunk a gyermekek nyelvi kifejezőképességének megalapozásához. Ezért tartjuk fontosnak, hogy az egész óvodai nevelés folyamatában jelen legyen, annak szerves részévé váljon, kiemelt szerepet a nevelésben és a fejlesztésben kapjon.

7.7. Munka

Cél:

- ❖ A munka és a különböző tevékenységek során kialakul a gyermekek feladattudata, feladattartása, felelősségérzete, fejlődik értékelő képességük, önértékelésük, akaratuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A munka állandóságának és folyamatosságának biztosítása.
- ❖ Közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi normák alakítása.
- ❖ Munkavégzéshez szükséges feltételek megteremtése és az eszközök használatának megtanítása.
- ❖ A gyermekmunka szükségességét, fontosságát, annak tiszteletben tartását hangsúlyozza a szülők körében.
- ❖ Figyel arra, hogy minden gyermek a képességének és fejlettségének megfelelő feladatot kapja.

A természeti és társadalmi környezet megismertetését úgy tartjuk lehetségesnek, ha a gyermek tevékeny részese a tapasztalatszerzésnek, ha ismereteit alkalmazhatja, gyakorolhatja. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonjuk kétségbe, ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolatát közvetlenül érzékelhetővé, átélhetővé tesszük a gyermek számára. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van, és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

Munkajellegű tevékenységek óvodánkban:

Önkiszolgálás: A gyermeket a saját személyével kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével, a felnőtt segítségével ismertetjük meg (testápolás, öltözködés, holmijuk rendben tartása, kultúrált étkezési szokások elsajátítása). Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan végeznek önkiszolgáló tevékenységet.

Naposi munka: A gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be, és fokozatosan bővítjük a közösségért önként vállalt tevékenységet. Nevelőereje nagy hatású, mert erősíti a gyermekekben a munka játéktól eltérő jegyeit, ugyanakkor kitartásra, felelősségérzetre, kötelességteljesítésre nevel.

Alkalomszerű munka: Az alkalomszerű munka a csoport életében előre nem meghatározható. Apró megbízatás jellegű tevékenységként értelmezzük, amely a napi élet során bármikor jelentkezhets. A feladat elvégzéséhez szükséges önállóságot kialakítjuk, erősítjük.

Környezetgondozás: A környezet kialakításában, rendezésében tevékenyen részt vesznek a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Őszi munkatevékenységek:

- az udvar folyamatos tisztántartása (falevelek söprése, gereblyézése, szállítás)
- termések, magvak gyűjtése
- zöldségfélék betakarítása, vitamintálak (gyümölcs és zöldségsaláták) készítése,

- téli kert előkészítése, virágok ládába ültetése, kint maradók betakarása (pl. rózsza)
- természetsarok készítése (polc, ablakpárkány felhasználásával)
- gyümölcsök, zöldségfélék elrakása télire – befőzés

Téli munkatevékenységek:

- természetsarok gondozása
- madáretetők elhelyezése, madáreleség készítése, madarak folyamatos etetése
- részt veszünk az utak tisztításában, óvodánk udvarán és az óvodánk előtti járdán a hó ellapátolásával, söprésével

Tavaszi munkatevékenységek:

- a cserepes virágok átültetése, kiültetése
- a csoportszoba tavaszi nagytakarításába besegítünk (játékok, bútorok lemosása, babák fürdetése, babaruhamosás)
- a veteményeskert előkészítése, ágyások kialakítása
- veteményezés, palántázás
- bodzaital készítése közösen

Nyári munkatevékenységek:

- növények gondozása (fák, bokrok, fű) locsolás, gyomlálás
- veteményeskerti zöldségfélék, termékek leszedése – fogyasztása
- gyümölcsbefőzés (cseresznye, meggy)

7.8. Tanulás

Cél:

- ❖ Óvodásaink olyan képességekkel, készségekkel rendelkező gyermekek, akik képesek a megszerzett ismeretek alkalmazására, felhasználására.
- ❖ Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A projektrendszerű tanulással a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, egy-egy téma sokoldalú megközelítése.
- ❖ A tanulást támogató ideális fejlesztő környezet megteremtése.
- ❖ A cselekvéses tanulás, a felfedezés, a kreativitás kibontakoztatásának segítése a támogató nevelői attitűddel.
- ❖ Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.
- ❖ A gyermekek egyéni fejlődési, érési ütemének figyelembe vétele a tevékenységek felkínálása során.
- ❖ Az átvett és megismert jó gyakorlatot beépítése fejlesztő munkánkba:
„Projektek szerepe a kompetenciák alapozásának, a kreativitás fejlesztésének folyamatában”.

Óvodánkban a tanulás fontos része a nevelési folyamatnak, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység. A tanulás folyamatos, nem szűkítjük le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az általunk szervezett tevékenységekben és időkeretekben valósítjuk meg.

A tanulás során a gyermekek önkéntelen figyelmére, a cselekvésben való gondolkodására építünk, figyelembe vesszük a gyermekek önállósági vágyát és a játékosságot. A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, nem szabunk merev korhatárokat, mivel minden gyermek a saját képességeinek fejlettségi szintjén érhet el eredményeket.

Igyekszünk olyan légkört kialakítani, amelyben a gyermekek szorongások nélkül, természetesen viselkednek és érdeklődők. Ez teszi lehetővé a kíváncsiság, a figyelem, a gondolkodás örömeinek ébrentartását.

A tanulás jellemzői:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a gyermekek érdeklődésére épülő játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermekek előzetes ismereteire építő és velük együttműködő pedagógusmagatartás,
- a gyermeki tevékenységek során a cselekvő, felfedező magatartás kiaknázása,
- az egymáshoz kapcsolódó ismeretek integrálása

A megismerő folyamatban játékos helyzeteket teremtünk, ahol a gyermekek természetes kíváncsiságára, cselekvő, felfedező tevékenységére építünk. A játékos tanulás helyzeteiben a gyermek a játék örömeit, élményét élje meg.

Hangsúlyozzuk a mozgásos tapasztalatokon alapuló, több érzékszervet bekapcsoló élményszerzést.

Céljaink megvalósulása érdekében fontosnak tartjuk, hogy magatartásunk legyen ösztönző, hozzáállásunk problémamegoldást segítő. Napirendünket úgy alakítjuk, hogy ne legyenek benne merev határok, nagy teret kapjon a játék és a mozgás, melyekben lehetőség nyílik az egyéni és differenciált fejlesztésre.

A szervezett tanulás formái

	3 – 4 évesek	4 – 5 évesek	5 – 6 – 7 évesek
Kötetlen:	Külső világ tevékeny megismerése Mese-vers Rajzolás, mintázás, kézimunka Ének, zene, énekes játék		
Kötelező:	Szervezett mozgásfejlesztés	Szervezett mozgásfejlesztés	Szervezett mozgásfejlesztés
Kötelező és kötetlen:		Külső világ tevékeny megismerése Mese-vers Rajzolás, mintázás, kézimunka Ének, zene, énekes játék	Külső világ tevékeny megismerése, Mese-vers Rajzolás, mintázás, kézimunka Ének, zene, énekes játék

8. A sajátos pedagógiai arculathoz kapcsolódó gyermeki fejlődés nyomon követése, megfigyelések, mérések

Az intézményi szinten kialakított egységes dokumentációban rögzítjük a gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseket. Elkészítjük ez egyéni és mikrocsoportos fejlesztési tervet.

A témafeldolgozások során a különböző képességterületeken a Kompetencia alapú óvodai programcsomag által javasolt 3 szintű differenciált fejlesztést alkalmazzuk.

9. Dokumentálás

A SZVO Helyi Nevelési Programjában meghatározott kötelező szakmai dokumentációt elfogadjuk és használjuk.

10. Hagyományok, óvodai ünnepek, kapcsolattartási formák:

Hagyományok, óvodai ünnepek	Cél	Munkaforma
Családi sportdélután	- a családok egészséges életmódra nevelése, - mozgásigény megalapozása, - közös élménnyel az óvoda közösségi szellemének ápolása	Játékos vetélkedés
Egészség hete	- egészséges étkezés megszerettetése - ismerkedés új ízekkel - egészséges életvitel iránti igény felkeltése	Közös programok szülőkkel, gyermekekkel. Fórumok Tanácsadás szakember bevonásával.
Mikulásvárás	- az ünnep közös szervezésével, előkészítésével az óvoda-család kapcsolat mélyítése	Közös szervezés
Adventi készülődés, karácsonyi kézműves délután	- ünnepre való ráhangolódás	Csoportonkénti és szülői programok
Farsang	- vidám hangulatú együttlét a családdal	Táncos mulatság, Vidám vetélkedés
Kisze-báb égetés	- népi hagyományok megismerése	Közös óvodai program
Évzáró, anyák napi köszöntő	- meghitt közös együttlét, - családi kapcsolatok mélyítése	Közös együttlét
Tavaszi játszóház	- közös, vidám délelőtt	Közös óvodai program

11. Együttműködések

11.1. Óvoda – család

Legszorosabb és legfontosabb kapcsolatunk az óvodában járó gyermekek családjával van.

Arra törekszünk, hogy a szülők megaláztatására a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, fontosnak tartjuk a szülők igényeinek megismerését a hatékonyabb együttműködés érdekében. A felmerülő problémákra közösen keresünk megoldásokat.

A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott, a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeink óvodai életébe.

Az óvodánkban a szülői képviseletet a Szülői Választmány látja el, melynek tagjait a csoportok szülői közössége választja. A Szülői Választmány munkaterv szerint működik és gyakorolja a szülők jogait.

A közös programok, ünnepek segítik az óvoda és a család közötti kapcsolat elmélyülését. Ilyen közös programok óvodánkban, pl.: a szülőkkel együtt megszervezett kirándulások, sportprogramok, őszi-, tavaszi udvar és kertrendezés. Nyílt napokon a szülők képet kaphatnak gyerekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, és egyúttal új vonásait és tulajdonságait is felfedezhetik. Szülői értekezleteken az óvodát, a csoportot, a gyerekeket, a szülőket érintő legfontosabb programokat, feladatokat, problémákat beszéljük meg. A Pedagógiai Szakszolgálatról szakembereket hívunk speciális problémák megbeszélésére, segítségére. A napi kapcsolattartás óvodánk nyitottságából adódóan biztosított. Folyamatosan tájékoztatjuk egymást az óvodában, illetve a családban történt fontosabb eseményekről.

A kapcsolattartás rendszere az óvodánkban:

Rendszeres	Időszakonként
Családlátogatás	Nyílt napok
Szülői értekezlet	Szülői Választmány munkája
Fogadóóra	Közös ünneplések
Beszélgetések	Játszóházak (Húsvéti, Adventi)
Faliújság - információ	Családi sportdélután
	Szülői Fórumok

Az együttműködés tartalmi formái

Kapcsolattartási lehetőség	Cél	Munkaforma
Ovivaró játszóház	- ismerkedés az óvodával és az óvoda programjával	Egyéni beszélgetés, közös játék
Családlátogatás	- a gyermek szokásainak megismerése, - információ a gyermekről a befogadás megkönnyítése érdekében	Egyéni beszélgetés
Befogadás	- ismerkedés az óvodai élettel, - a szülő-gyermek kapcsolat megismerése, - bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	Közös játék, tevékenység gyermekkel, szülővel
Szülői értekezlet	- az óvoda életével kapcsolatos információk közlése, megbeszélése, egy-egy csoport életének, fejlődésének megbeszélése, - egy-egy alkalomból készült videofelvételek, fényképek megtekintése	Értekezlet, Megbeszélés
Szülők Fóruma	- jellemző problémára, kérdés megválaszolására szakember meghívása	Előadás, Beszélgetés
Nyílt napok	- szülők igényeinek megfelelően betekintés az óvoda mindennapjaiba, - megfigyelési szempontok szerkesztésével a szülő-óvónő	Megfigyelés, megbeszélés, Egyéni problémák egyéni megbeszélése

	partnerkapcsolat erősítése	
Szülői Választmány	- szülői feladatok koordinálása, - szülői kezdeményezések beépítése az óvoda életében	Értekezlet, megbeszélés
Kézműves délután	- a közös élménnyel a családi és az óvoda kötődésének erősítése, - a játék elsődlegességének megerősítése a szülőkben - az óvoda és a család kapcsolatának érzelmi síkra terelése, - ünnepi hangulat előkészítése	Közös tevékenykedés

11.2. Óvoda – iskola

Cél:

- ❖ Az óvoda-iskola kapcsolat tartalmi megújítása, a gyermekek óvodából iskolába való átmenetének megkönnyítése érdekében.

Feladat:

- ❖ Közös szakmai program kidolgozása a Kassai úti Általános Iskola alsós munkaközösségével.
- ❖ A tagóvoda vezető meghatározza az éves munkatervében az iskola-óvoda együttműködésével kapcsolatos feladatokat.

Kapcsolattartásunk formái:

- ❖ nagycsoportosokkal ellátogatunk az iskolába, részt veszünk tanítási órán, ismerkedünk a környezettel, tanítónőkkel, tanítókkal.
- ❖ szakmai kapcsolat az alsós tanítókkal, egymás munkájába betekintés, konzultáció, beszélgetés
- ❖ meglátogatjuk volt óvodásainkat az első osztályban
- ❖ ünnepeinken műsorral kedveskednek az iskolások
- ❖ évente egy alkalommal az iskola tornatermét birtokba vesszük

Kapcsolatunkat az iskolával szeretnénk továbbfejleszteni, megújítani, különösen a szakmai együttműködés tartalmát illetően.

11.3. Óvoda – bölcsőde

Nevelési év elején a tagóvoda vezető együttműködési tervet készít a bölcsőde vezetővel egyeztetve.

Az óvodába jelentkezés előtt szülői értekezletet tartunk leendő óvodásaink szüleinek.

A bölcsőde – óvoda átmenet megkönnyítése érdekében játszóházat szervezünk a bölcsődés gyermekek és szülei részére. Lehetőségük nyílik az ismerkedésre az új környezettel, gyermekekkel, óvodapedagógusokkal.

A gondozónők szeptemberben meglátogatják a bölcsődéből hozzánk érkező gyermekeket.

11.4. Egyéb

Szakmai szervekkel:

- Szolnok Városi Pedagógiai Szakszolgálat Nevelési Tanácsadó
- Contact Módszertani Gyermejkölési Szolgálat
- Megyei Pedagógiai Intézet

Hagyományteremtő kapcsolatok:

- NEFAG
- Idősek Otthona

Közművelődési Intézményekkel:

- Aba-Novák Kulturális Központ
- Ifjúságért Egyesület Háza
- Gyermekkönyvtár
- Galéria, Múzeum
- Napsugár Gyermekház

Sportintézményekkel:

- Városi Sportcentrum
- Kanizsa Tivadar Tanuszoda

Eszközlista

Valamennyi tevékenységi területhez a Szolnok Városi Óvodák Nevelési Programjának eszközlístája az irányadó.

A mozgáshoz, az egészséges életmódra neveléshez és a "Barátom a természet" c. innovációhoz szükséges eszközök kiegészítő tételei óvodánkban.

Mozgás és egészséges életmódra nevelés	Darabszám
Hegyi kövek (egyensúlyozó játék)	1 készlet
Nagy tapintásérzékelő	1 készlet
Folyami kövek (egyensúlyozó)	1 készlet
Egyensúlyozó ösvény	2 készlet
Hoki ütők	1 szett
Motoros koordináció fejlesztésére szolgáló készlet	1 készlet
Testjáték - Twister	1 készlet
Mozgáskotta készlet	1 készlet
Scogym készlet	1 készlet
WESCO elemek	5 db
WESCO karikák	10 db
Tornakarika	15 db
Lépegető (műanyag)	4 pár
Füles labda	4 db
Ugrálózsák	4 db
Ugráló kötél	15 db
Vastag kötél	2 db
Kötélkígyó	2 db
Ejtőernyő	1 db
Nyári sí	1 db

Kéz- és lábnyom készlet	1 készlet
Léglabda	15 db
Over-ball labda	15 db
Nagy gimnasztikai labda	13 db
Medicin labda	2 db
Maroklabda	20 db
Szivacslabda	20 db
Focilabda	1 db
Tornaszőnyeg	2 db
Body-roll	4 készlet
Greisswald készlet	2 készlet
Tornapad	4 db
Egyensúlyozó tányér	1 db
Karikadobáló készlet	1 készlet
Kosárlabda palánk	1 db
Hinta	2 db
Motor, roller, bicikli, gördeszka	20 db
Szánkó	4 db

„Barátom a természet” c. innováció	Darabszám
Mini mikroszkóp	2 db
Nyeles nagyító	8 db
Kétnézős bogárvizsgáló	4 db
Iránytű	2 db
Kétnézős gyermek távcső	4 db
Időjárás állomás	1 db
Szélességmérő	1 db
Lepkeháló	2 db
Szélzsák	1 db
Gyermek ásó, gereblye	6 -6 db
Locsolókanna	6 db
Gyermektalicska	3 db
Lombseprű	10 db
Komposztáló	1 db
Kosár levélgyűjtéshez	3 db
Csipesz	12 db
Víz alatti felfedezés	2 db
Föld alatti felfedezés	2 db
Természetgyűjtő készlet	2 db

6. Felhasznált irodalom

1. Nagy Jenőné
Óvodai programkészítés, de hogyan?
OKKER Budapest 1997.
2. Nagy Jenőné
Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés
OKKER Budapest 1997.
3. Nagy Jenőné
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
Color Print Szolnok 1996.
4. Nagy Jenőné
Csak tiszta forrásból
Color Print Szolnok 1996-2002.
5. Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin
Lépésről lépésre óvodai fejlesztő program
Dr. Deli Imre Hajdúböszörmény 1997.
6. Nagy Jenőné – Németh Menyhértne – Novákné Cseh Ibolya
Rajz, mintázás, kézimunka
Color Print Szolnok 1999.
7. Nagy Jenőné: Óvodatükör
Ecomix Kft. Szolnok 2001.
8. Villányi Györgyné
Tanulmányok a kisgyermek neveléséről
OKKER Oktatási Iroda Bp. 1996.
9. Kovács György – Bakosi Éva
Játék az óvodában
Debrecen 1995.
10. Mérey Ferenc – V. Binet Ágnes
Gyermeklélektan
Bp. Gondolat Kiadó, 1978.

11. Gaál Sándorné – Kunos Andrásné
Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában
Color Print Szolnok 1996.
12. Dr. Tóthszöllősyné Varga Tünde
Mozgásfejlesztés az óvodában
Bp. FER-CO KFT. És a Váci Ofszet KFT. 1994.
13. Villányi Györgyné
Játék a matematika?
Tárogató Kiadó Bp. 1993.
14. Tarján Gábor
Mindennapi hagyomány
Dabas Mezőgazdasági Kiadó 1994.
15. Kósa – Szemerkenyi
Apáról fiúra
Bp. Móra Kiadó, IV. kiadás 1973.
16. Dankó Ervinné dr.
Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban
Bp. Dinasztia Kiadó 1993.
17. Zilahi Józsefné
Mese – vers az óvodában I.
Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
18. Dr. Fejes Erzsébet – Kanczler Gyuláné dr.
Mesélő természet
KINCS KÖNYV Kiadó 1995.
19. A közvetlen és tágabb környezetünk tevékeny felfedezése
Szolnok, Grafíti Nyomda 1996.
20. Kodály Zoltán
Magyar Népzene Tára
Bp. Zeneműkiadó 1951.
21. Forrai Katalin
Ének az óvodában
Bp. Editio Musica 1974.

22. Törzsök Béla
Zenehallgatás az óvodában
Bp. Zeneműkiadó 1982.
23. Kondacs Mihályné – Podmaniczky Mária
Vizuális nevelés az óvodában
Bp. Calibra kiadó 1993.
24. Dömökös Tekla
Magyar népszokások
Corvina kiadó
25. Hétköznapi varázslatok
Bp. 1997.
26. Szaitzné Gregoits Anna
Komplex prevenciós óvodai program
1996
27. Magyar Gábor:
Magyar Mozgáskotta Módszer
28. Óvodai Nevelés Kompetenciaterület
Elméleti alapvetések
Sulinova 2007.

SZOLNOK VÁROSI ÓVODÁK
EGYSÉGES PEDAGÓGIAI SZOLGÁLAT ÉS
PEDAGÓGIAI-SZAKMAI SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNY

Az innováció címe: Barátom a természet...

Készítette: Kis Judit
Kovács Istvánné
Nagy Árpádné
Ollé Valéria

Az innováció célja:

- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjét figyelembe véve olyan szokások, szabályok, magatartási formák kialakítása, melyek a környezettel való harmonikus együttélést megalapozzák.
- A gyermekek az őket körülvevő természeti környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, melyek az életkoruknak megfelelő biztonságos tájékozódáshoz elengedhetetlenek.
- A környezet tevékeny megismerésén keresztül, a természet megszerettetése, megóvása, védelme.
- Szülőkkel való együttműködés, családok szemléletének formálása.

A program feladatai:

- Természethez való pozitív érzelmek felkeltése.
- A természet és környezetvédelem fontosságának megtapasztalása különböző tevékenységeken keresztül.
- Környezettudatos magatartás megalapozása, szociális kompetenciák fejlesztése.
- A környezeti kultúra alapjainak lerakása.
- Természetbarát, környezetbarát életvitel kialakítása.
- Élményszerű tevékenységek kiválasztásával lehetőségek megteremtése a rácsodálkozásra, a természet szépségének felfedezésére, környezetük megismerésére.
- Egyéni életkori sajátosságokat figyelembe véve értelmi, kommunikációs, szociális, testi képességek sokoldalú fejlesztése valamint a gyermek személyiségének kibontakoztatása.

Óvodánk bemutatása

Óvodánk a város központjához közel, csendes családi házakból álló utcában található.

Udvarunk tágas, parkszerűen kialakított, melyet az óvoda megnyitása előtt kertész tervezett és alakított ki.

A különböző fajtájú fák, bokrok, cserjék biztosítják a gyermekek számára a tiszta levegőt, az árnyékos helyeket, a nyugodt zavartalan játékot.

Régi patinás épületünk-mely 1954-ben óvoda célra épült- virágok teszik szebbé, barátságosabbá.

Az a tapasztalatunk, hogy a gyermekek pozitív érzelmi viszonya a természeti, emberi és tárgyi világhoz megerősítést kíván.

A városi élet közegéből eredendően a gyermekek kevesebb és eltérőbb tapasztalattal rendelkeznek a természetről.

Ezért számukra több lehetőséget kell biztosítanunk a természet megtapasztalására, megszerettetésére.

A szűkebb környezetünkön kívül jó lehetőséget biztosít a természet megismerésére a Szolnok város szélén a Széchenyi parkerdőben a Zagyva folyótól 300 méterre elhelyezkedő park.

Itt a gyermekek megismerkedhetnek a jellegzetes Alföldi tájjal és a változatos élőhelyekkel.

A Tisza és Zagyva folyókat kísérő területen puhafás ligeterdők, magas ártéri keményfaligetek, ültetett erdők, erdősávok, facsoportok, puszták, legelők találhatóak.

Ezek kiváló lehetőséget adnak a természet személyes megtapasztalására. Megfigyelhetik a gyermekek az itt élő állatok viselkedését, táplálkozási szokásait.

A gyermekeknek a természettel való ismerkedését és természethez fűződő pozitív érzelmi kötődését több helyszín bejárásával segítjük.

A helyszínek kiválasztását minden esetben a gyermekek fejlettségéhez és érdeklődéséhez igazítjuk.

A 3-4 éves gyermekek elsősorban az óvoda udvarán ismerkednek az őket körülvevő természeti környezettel.

A 4-5 éves gyermekeknek az óvoda udvarán és környékén túl, a Városmajor úti parkban lehetőségük van felfedezéseket tenni, tapasztalatokat szerezni a természet változásairól, sokszínűségéről.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek bővítjük a tapasztalatszerzés eddigi lehetőségeinek helyszíneit.

Ősszel a gyermekek megfigyelhetik a Széchenyi parkerdőben a különböző színekben pompázó erdőt és az állatok téli álmra való készülődését.

Tavasszal újra lehetőséget biztosítunk az ébredő természet alaposabb és mélyebb megismerésére.

Ugyanezen a helyszínen éjszakai terepbejárást is szervezünk a gyermekeknek.

Helyszíni tevékenységek

Udvar:

- A lehullott falevelek összegereblyézése, falevelek összehasonlítása színük, formájuk szerint.
- A veteményeskertben elszáradt növényi részek összeszedése, komposztálása.
- Dióverés, körteszüret, gyümölcssaláta készítése.
- A kertben termelt növények folyamatos betakarítása, felhasználása.
- Veteményeskert felásása, fagyérzékeny növények betakarása.
- Virágmagok gyűjtése, szárítása, címkézése.
- Virághagymák dugványozása.
- A rovarok és pókok számára téli melegedő készítése avarból.
- A régebbi madáretetők felülvizsgálata, újak készítése szülők segítségével.
- Különböző talajtípusok vízáteresztő képességének megfigyelése.
- Ismerkedés az örökzöldekkel és a lombhullató fákkal.

- Madáreledel gyűjtése és madárkalács készítése szülők bevonásával.
- Madáretetők kihelyezése, folyamatos feltöltése.
- A hó szennyezettségének megfigyelése.
- Nyomkeresés az óvoda udvarán a frissen esett hóban.
- Az ébredő természet megfigyelése - változások a növényvilágban.
- A tavasz első virágainak megjelenése.
- Tavaszi nagytakarítás során az összegyűjtött szemét elhelyezése szeméttárolóba.
- Talajszint élővilágának vizsgálata (bogarak, rovarok). Mi van az avar alatt?
- Csigák, giliszták mozgásának megfigyelése, gilisztafarm készítése.
- Az udvaron fellelhető madarak megfigyelése, védelme.
- Madárodú készítése, kihelyezése.
- Az ősszel felásott talaj előkészítése a veteményezéshez palántázáshoz, komposzt szétszórása.
- „Virágos óvodáért!” – Szülők közreműködésével virágok ültetése.
- Virágok, veteményeskert rendszeres gondozása. (gyomlálás, öntözés)
- Folyamatos gondozással az udvar tisztaságának megőrzése.
- A kert gondozása során a hasznos és a gyomnövények megkülönböztetése
- Madáritató, fürdető készítése.
- Kikelt madárfiókák etetésének megfigyelése.
- Veteményeskertben a beérett termékek felszedése, elfogyasztása.
- Hasznos és kártékony bogarak megkülönböztetése.

A Városmajor úti park

Tervezett időpont: január

Időtartam: egy délelőtt

Tevékenységek:

- A téli táj csendjének, szépségének megélése.
- A téli táj jellemző jegyeinek felismerése.
- A kopasz fák, bokrok ágainak megfigyelése nagyítóval.
- A parkban élő állatok lábnyomainak megfigyelése.
- Lombhullatók és örökzöldek közötti különbségek megfigyelése.
- A park mellett lévő Zagyva folyó megfigyelése.

Széchenyi Parkerdő

Tervezett időpont: október

Időtartam: egy délelőtt

Előzmények:

- Élmények emlékek felidézése fényképek nézegetése közben.
- Növényhatározó készítése képekből.
- A kiránduláshoz, megfigyeléshez szükséges eszközök összegyűjtése.
- Viselkedési szabályok felelevenítése.

Tevékenységeink:

- Az őszi szépségének felfedezése: színe, fénye, illata, hangja.
- Néhány ismert fa levelének és termésének párosítása.
 - Fakéreg lenyomat készítése.
 - Természet kincseinek gyűjtése és felhasználása játékban.
- Fák kerületének mérése. „Öleld át a fát!
- Talajszint megismerése:
 - *Gombák szaporodása*
 - Bogarak, rovarok pókok
 - Vakond, sün
- Állatok megfigyelése:
 - Hangjuk, külsejük
 - *Táplálékuk*
 - Viselkedési szokásaik
 - Élőhelyük, lábnyomuk

Erdei óvoda

A program célja:

- A gyermekek komplex cselekvéseken keresztül természetes környezetben találkozzanak a természettel, a természetvédelem fontosságával.
- Olyan szokások és szabályrendszerek alapozódnak meg, melyek a környezet rendjét, a természet védelmét szolgálják.

Tervezett időpont: május

Időtartam: 2 nap egy éjszaka

Előzmények:

- Helyszín feltérképezése.
- Szülők tájékoztatása.
- Autóbusz megrendelése, szállás lefoglalása.
- Mi legyen a hátizsákban? (tervezés)
- A megfigyeléshez, játékhoz szükséges eszközök összegyűjtése.
- Programok tervezése közösen a gyermekekkel.
- Ki szeretne kint aludni?- az aludni nem kívánó gyermekek hazavitelének megszervezése.

1. nap

Délelőtt

- Gyülekezés az óvodában, érkezés a táborba.
- Szobatársak kiválasztása- Kikkel szeretnél aludni? Szálláshely elfoglalása, kicsomagolás.
- A terepbejárás és a táborozás szabályainak megbeszélése, figyelem felhívás a baleseti veszélyekre és a természetvédelemre vonatkozóan.
- Ismerkedés a táborhellyel és annak környezetével.

Délben

- Ebéd, ebéd utáni pihenő, mese, szabadon választott manuális tevékenységek, játék, anyanyelvi játékok.

Délután

- Ismerkedés a táborhely tágabb környezetével –tájékozódó túra.
- A természet kincseinek gyűjtése.

Uzsonna

- Az összegyűjtött kincsek felhasználása egyéni ötlet alapján.
- Tapasztalatszerző játékok szervezése:

Mi van a takaró alatt?

Fülem bagoly

Négy évszak társasjáték

Sötét a hangerdőben

Úton álló darázs

Állati ki mit tud

Tapogató

Vacsora

- Beszámoló a napi élményekről.
- Készülődés az esti túrára, távcső, zseblámpa stb. előkészítése.
- Séta a jelzésekkel ellátott útvonalon.
- Erdő hangjai
- Esti fények

Tisztálkodás, lefekvés

2. nap

Reggeli frissítő torna

Reggeli

- Túra a Zagyva folyóhoz.
- Az óvodában elkészített tutaj segítségével a víz útjának figyelemmel kísérése.

- A vízparton élő növények megfigyelése, megismerése növényhatározó segítségével.
- Élet a gátoldalban. (rovarok, bogarak, gyíkok stb.)
- A víz mozgásának megtapasztalása játékok szervezésével.
- A vízben, vízparton élő állatok megfigyelése távcső és nagyító segítségével.

Ebéd

- Ebéd utáni pihenés, mese, szabadjáték, manuális tevékenységek, találós kérdések, anyanyelvi játékok.

Délután

Játékok szervezése:

- Gólya és a békák
- Mocsárjárás
- Vízhordó verseny
- Folyón járás
- Tápláléklánc-fogó

Uzsonna

- Szabadjáték a játszótéren

Szülők fogadása

- Játékok szervezése szülőkkel együtt.

Versek a programhoz:

- Zelk Zoltán: Tavaszi dal
- Weöres Sándor: Békák
- Nemes Nagy Ágnes: Szorgalom
- *Weöres Sándor: Erdőt járunk*
- Lovas Gábor: Katica
- Zelk Zoltán: Gólya
- Kányádi Sándor: Bokor alján
- Zelk Zoltán: Kispatak
- Zelk Zoltán: Mit mondanak a madarak
- Csanádi Imre: Vadkacsa

Mesék a programhoz:

- A nyughatatlan méhecske
- A három nyúl
- Állatok beszélgetése
- Sündisznócska lovagol
- Az öreg halász és a nagyravágyó felesége
- Mi gólyánk
- Nagytakarítás a napnál
- A három pillangó
- A háromágú tölgyfa tündére
- Pannika csigabigája
- A béka-királykisasszony

Dalok, dalos játékok:

- Béka mama
- Somvirág
- Kácsa, kácsa
- Nád alól
- Csepp - csepp
- A pünkösdi rózsa
- Sötétes az erdő
- Hosszú az erdő
- Árkot ugrott a szúnyog
- Mi szél hozott kisfutár?
- Hová mégy te kisnyulacska?
- Zöld erdőben
- Gólya bácsi, gólya

Mondókák:

- *Csiga-biga palota*
- **Egyszer egy erdőben**
- **Fecskét látok**
- **Ess, eső ess**
- **Réce-ruca vadliba**
- **Nincs szebb madár**

Játékgyűjtemény:

- Öleld át a fát!
- Ki az erősebb?
- Célba dobás gesztenyével
- Héja meg az egerek
- Komám asszony hol az olló?
- Nyomkereső játék
- Gólya és a békák
- Tápláléklánc- fogó
- Lepkefogó
- Keresd a kincset!
- Fiókák etetése
- Talajlétra
- Fülelő
- Pók és a légy
- Ki ér előbb a fészekbe
- Tobozvadászat
- Ragadd meg!
- Halászfogó
- Békavacsora
- Kukac- séta
- A vadász és a vad
- Talpalatnyi természet
- Festőpaletta

A környezettudatos nevelés 10 pontja óvodánkban:

- Minden ott szép ahol él, ne pusztítsd el, ne tépd le!
- Ne szemetelj!
- Minden hulladék a megfelelő helyre kerüljön.
- A víz kincs, vigyázz rá, ne szennyezd!
- Élő állatot ne gyűjts! –Ha megnézted engedd el!
- Semmit ne kóstoljatok meg a természetben a felnőtt engedélye nélkül!
- Játékkészítéshez csak a növények lehullott, elszáradt részeit használd fel!
- Hangos beszéddel, erős zajjal ne zavarj a természet csendjét és nyugalomát!
- Takarékoskodj az energiával, vízzel!
- A természetnek mi is részesei vagyunk óvd és vigyázz rá!

Programunktól a következőket várjuk:

- Érdeklődéssel fordulnak az őket körülvevő környezetük felé és abban biztonságban érzik magukat.
- A gyermekek örömmel és tevékenyen fedezik fel a szűkebb és tágabb természeti környezetüket, azok értékeit s ezáltal kialakul bennük a környezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony.
- A gyermekek a környezetükből szerzett ismereteiket játékukban felhasználják, átélik, folyamatosan gyakorolják és egyéb tevékenységeikben is alkalmazzák.
- Ráéreznek a gyermekek a takarékoság (energia, víz), a hulladékkezelés és a természetvédelem fontosságára.